

RAAP BELGIË – RAPPORT 1283

ARCHEOLOGIE NOTA

Nieuwe cafetaria, Provinciedomein te Ieper

[DEEL II: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN]

Bureauonderzoek – 2025L57

[COLOFON]

[TITEL] Archeologienota Nieuwe cafetaria, Provinciedomein te Ieper
Deel II: Programma van Maatregelen
Bureauonderzoek – 2025L57

[VERSIE] 13 januari 2026

[AUTEUR(S)] Derweduwen N.

[PROJECTLEIDER] Derweduwen N.

[PROJECTMEDEWERKERS]

[PROJECTBEGELEIDER]

[AARDKUNDIGE]

[RAAPPROJECT] PARA01

[ERKEND ARCHEOLOOG] RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

[BEWAARPLAATS DOCUMENTATIE] RAAP België BV, Begoniastraat 13, 9810 Eke

[BEVOEGD GEZAG] Agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BV
Begoniastraat 13
9810 Eke
Telefoon 09/311 56 20
E-mail: raap@raap.be
Website: www.raap.be

© RAAP België BV, 2025

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

[DOOR VERGUNNINGVERLENER IN DE VERGUNNING OP TE NEMEN VOORWAARDEN]

*Er dient een **archeologisch vooronderzoek te worden uitgevoerd volgens uitgesteld traject** omwille van economische onwenselijkheid van de uitvoering ervan vóórdat de vergunning is verleend. Het uitgesteld vooronderzoek omvat een proefsleuvenonderzoek.*

De maatregelen moeten uitgevoerd worden vóór de start van de werken overeenkomstig het programma geformuleerd in die archeologienota.

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave.....	3
1 Inleiding	5
1.1 Administratieve gegevens	5
1.2 Samenvatting van het vooronderzoek	5
2 Gemotiveerd advies.....	7
2.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek	7
2.2 De aan-/afwezigheid van een archeologische site	7
2.3 Impactbepaling.....	7
2.4 Waardering van de archeologische site	7
2.5 Bepaling van de maatregelen	7
3 Programma van maatregelen - vervolgonderzoek.....	9
3.1 Afbakening van het onderzoeksterrein.....	9
3.2 Afweging Onderzoeksmethode.....	10
3.2.1 Landschappelijk booronderzoek	10
3.2.2 Veldkartering.....	10
3.2.3 Geofysisch onderzoek.....	10
3.2.4 Verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek	11
3.2.5 Proefputtenonderzoek in functie van artefactenvindplaatsen uit de steentijd	11
3.2.6 Proefputtenonderzoek.....	11
3.2.7 Proefsleuvenonderzoek.....	11
3.2.8 Opgraving	11
3.2.9 Werfbegeleiding.....	11
3.3 Onderzoeksdoelen en vraagstellingen.....	13
3.3.1 Proefsleuvenonderzoek.....	13
3.4 Onderzoeksstrategie en -technieken.....	14
3.4.1 Proefsleuven: onderzoeksstrategie en -technieken	14
3.5 Het bewaren en deponeren van het archeologisch ensemble.....	15
3.6 Randvoorwaarden.....	15
3.7 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	16
4 Bibliografie.....	17
5 Lijsten van opgenomen figuren en tabellen.....	18

5.1	Figuren:.....	18
5.2	Tabellen:.....	18

1 INLEIDING

Dit programma van maatregelen is het tweede onderdeel van de archeologienota die door RAAP België werd opgesteld in het kader van het opmaken van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen in het plangebied Nieuwe cafetaria (Ieper). Dit document bevat de adviezen en/of maatregelen die werden opgesteld op basis van het tot nu toe uitgevoerde archeologische vooronderzoek (bureauonderzoek, beschreven in het bijgaande eerste deel: verslag van resultaten).

Het advies is om een deel van het plangebied aanvullend te onderzoeken. De redenering die aan de basis ligt voor dit advies wordt in het hoofdstuk 'Gemotiveerd advies' uiteengezet. De verdere maatregelen die aan dit advies zijn gekoppeld worden toegelicht in één of meer programma's van maatregelen in de daar op volgende hoofdstukken.

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Tabel 1. Administratieve gegevens.

Projectcodes agentschap Onroerend Erfgoed ¹ : - Projectcode bureauonderzoek	2025L57		
Onderzoekskader	Opstellen van een archeologienota voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen		
Erkend archeoloog	RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)		
Naam plangebied	Nieuwe cafetaria		
Adres	Provinciedomein		
Deelgemeente/gemeente	Ieper		
Provincie	West-Vlaanderen		
Kadastrale gegevens	IEPER/ AFD 16/ ZILLEBEKE/ SECTIE D/ percelen 24/002, 5/E IEPER/ AFD 15/ HOLLEBEKE/ SECTIE A/ percelen 623A, 19/009, 19/010, 19/007, 19/011, 624A		
Oppervlakte betrokken percelen	40.800 m ²		
Oppervlakte plangebied	40.800 m ²		
Oppervlakte geplande bodemingrepen	ca. 2.700 m ²		
Bounding box in Lambert-coördinaten:	zuidwest: noordoost:	X: 47515.83 X: 48634.59	Y: 167833.90 Y: 168471.32

1.2 SAMENVATTING VAN HET VOORONDERZOEK

RAAP België voerde in januari 2026 een archeologisch vooronderzoek uit in het plangebied Nieuwe cafetaria, Provinciedomein Palingbeek te Ieper. Het onderzoek kadert binnen een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, er wordt een nieuwe cafetaria ingepland. Het archeologisch vooronderzoek heeft tot doel na te gaan of er kans is op de aanwezigheid van waardevolle archeologische resten. Er zijn gegevens verzameld over de aardkundige, archeologische en historische context van het plangebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is er nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed. Deze onderzoekstappen hebben geleid tot een advies.

Het plangebied situeert zich in de zandleem- en leemstreek, centraal op de Midden-West-Vlaamse heuvelrug – Rug van Westrozebeke. Deze strekt zich uit van Esen nabij Diksmuide tot Zillebeke nabij Ieper, als uitloper van het West-Vlaamse Heuvelland. Deze heuvelrug

¹ Voor elke fase van vooronderzoek is een projectcode bekomen bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Deze projectcode is op alle documenten van het vooronderzoek, registratie, verpakking van vondstenmateriaal en verpakking van stalen aangebracht.

vormt tevens de waterscheidingslijn tussen het stroomgebied van de IJzer en dat van de Leie. De hogere positie in het landschap moet een zekere aantrekkingskracht hebben uitgeoefend voor menselijke bewoning. Het plangebied situeert zich ten noorden van het kanaal van Ieper naar Komen waardoor het reliëf ook een stijgende lijn kent richting het noorden weg van het kanaal. De hoogtes variëren binnen het plangebied van ca. 55 m +TAW in het zuiden tot ca. 59 m +TAW in het noorden.

In het plangebied liggen de Paleogene of Neogene sedimenten op ca. 0 tot 0,50 meter onder het huidige maaiveld. Voor het zuidelijk deel van het plangebied betreft het de formatie van Tielt, voor het noordelijk deel de formatie van Genbrugge. De formatie van Tielt bestaat uit ondiep marien zeer fijn zand dat naar onderen toe overgaat in een zeer fijnzandige grove silt. De formatie van Genbrugge bestaat uit grijsgroen fijn zand, glauconiethoudend, overgaand in klei zandhoudend tot donkergrijze klei, met plaatselijk zandsteenbanken (veldsteen). De Quartaire afzettingen die zich ter hoogte van het plangebied bevinden bestaan uit profieltype 9. Dit type bestaat uit fluviatiele afzettingen van het midden-pleistoceen en het vroeg-pleistoceen aan de basis waarbij het onderste deel behoort tot het tertiair. De top bestaat uit een eolische afzetting van het weichseliaan tot mogelijk vroeg-holoceen bestaande uit zand tot zandleem. Deze kan mogelijks hellingsafzettingen bevatten van het quartair maar deze eenheid kan ook afwezig zijn. De bodem van het plangebied staat gekarteerd als een matig droge zandleembodem zonder profielontwikkeling. Plaatselijk dagzoomt het tertiair substraat. Langs het kanaal (zuidelijk deel plangebied) is een strook opgehoogde grond gekarteerd.

Voor het plangebied geldt een lage kans op het aantreffen van sporevindplaatsen die WO I pre-dateren. De WO I gerelateerde vernielingen en structuren hadden met zekerheid een negatieve impact op het bodemarchief. Voor sporen en relictten verband houdend met WO I is de trefkans dan weer hoog zoals eerder onderzoek reeds heeft aangetoond.

De geplande werken bestaan uit het slopen van de huidige cafetaria en bestaande verharding in het zuiden van het plangebied. Nadien wordt dit zuidelijk perceel opnieuw ingericht als groenzone. In het noorden van de bestaande parking wordt de nieuwe cafetaria gebouwd. Eromheen wordt de nodige omgevingsaanleg voorzien in de vorm van verharding, terras, fietsenstalling, publiek sanitair en een wadi. De minimale verstoringsdiepte hierbij wordt geraamd op 50 cm -mv voor de omgevingsaanleg en 80 cm -mv voor de nieuwbouw. Deze geplande werken kunnen dus een impact hebben op potentieel aanwezige archeologische sporen en vondsten. In het zuiden van het plangebied situeert de sloop van bestaande verharding en bebouwing zich binnen het gabarit van de bestaande versterking. Er wordt immers geen nieuwe inrichting voorzien maar louter groenaanleg.

Voor het plangebied is het aangetoond dat er een hoge verwachting geldt inzake sporen gerelateerd aan WO I. Ter hoogte van deze noordelijke zone waar de geplande werken dus met zekerheid een impact kunnen hebben op archeologische sporen en vondsten, wordt verder onderzoek geadviseerd.

2 GEMOTIVEERD ADVIES

In dit hoofdstuk voorafgaand aan het feitelijk programma van maatregelen (al dan niet bestaande uit meerdere onderdelen) wordt duidelijk gemaakt waarom er op basis van het archeologische vooronderzoek al dan niet aanvullend archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd in het kader van het dossier waar deze archeologienota deel van uitmaakt.

2.1 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE VOORONDERZOEK

Op basis van de in het verslag van resultaten beschreven delen van het archeologische vooronderzoek kan geen gegronde uitspraak worden gedaan over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed. Er is op basis hiervan een gedeeltelijke archeologische verwachting opgesteld en de afweging voor de noodzaak tot verder vooronderzoek heeft een onvoldoende gefundeerde conclusie opgeleverd. Er kon tenslotte in onvoldoende mate een besluit worden genomen over de impact van alle geplande werken op eventueel aanwezige archeologische resten. Het uitgevoerde vooronderzoek is daarom niet volledig uitgevoerd.

2.2 DE AAN-/AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat het plangebied een lage archeologische verwachting kent betreffende sporen die WO I pre-dateren. De WO I gerelateerde vernielingen en structuren hadden met zekerheid een negatieve impact op het bodemarchief. Voor sporen en relictten verband houdend met WO I is de trefkans dan weer hoog zoals eerder onderzoek reeds heeft aangetoond. Voor sporen gerelateerd aan WO I is de verwachting dan weer hoog. Eerder onderzoek en historische studie hebben immers deze hoge verwachting reeds aangetoond.

2.3 IMPACTBEPALING

De geplande werken bestaan uit het slopen van de huidige cafetaria en bestaande verharding in het zuiden van het plangebied. Nadien wordt dit zuidelijk perceel opnieuw ingericht als groenzone. In het noorden van de bestaande parking wordt de nieuwe cafetaria gebouwd. Eromheen wordt de nodige omgevingsaanleg voorzien in de vorm van verharding, terras, fietsenstalling, publiek sanitair en een wadi. De minimale verstoringsdiepte hierbij wordt geraamd op 50 cm -mv voor de omgevingsaanleg en 80 cm -mv voor de nieuwbouw. Deze geplande werken kunnen dus een impact hebben op potentieel aanwezige archeologische sporen en vondsten. In het zuiden van het plangebied situeert de sloop van bestaande verharding en bebouwing zich binnen het gabarit van de bestaande verstoring. Er wordt immers geen nieuwe inrichting voorzien maar louter groenaanleg. De nieuwe leiding betreft een persleiding die via een smalle lineaire sleuf geplaatst wordt. De sleuf situeert zich net naast de bestaande toegangsweg waardoor verondersteld wordt dat deze zich eveneens binnen het gabarit van bestaande verstoring bevindt.

Voor het plangebied is het aangetoond dat er een hoge verwachting geldt inzake sporen gerelateerd aan WO I. Ter hoogte van deze noordelijke zone waar de geplande werken dus met zekerheid een impact kunnen hebben op archeologische sporen en vondsten, wordt verder onderzoek geadviseerd.

2.4 WAARDERING VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Niet van toepassing.

2.5 BEPALING VAN DE MAATREGELEN

In het volgende hoofdstuk (of de volgende hoofdstukken indien er meerdere maatregelen in parallel worden geadviseerd) wordt gespecificeerd welke maatregelen aan de voorgenoemde conclusies van het gemotiveerde advies worden gekoppeld.

3 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN - VERVOLGONDERZOEK

3.1 AFBAKENING VAN HET ONDERZOEKSTERREIN

Het onderzoeksgebied beperkt zich tot het noordelijk deel van de huidige parking van het plangebied. Voor het perceel 24/2 geldt immers dat de impact van de geplande werken (de sloop) zeer gering is en zich situeert binnen het gabarit van de bestaande versterking (namelijk de bestaande bebouwing en verharding). Nadien wordt enkel groenaanleg voorzien voor dit perceel.

Voor het noordelijk van de parking daarentegen is de impact van de huidige parking op het bodemarchief voorsnog onduidelijk. De geplande werken die een verstoringsdiepte van minstens 50 cm -mv kennen, kunnen dus bijgevolg mogelijk wel een impact hebben op potentieel aanwezige archeologische sporen en vondsten. Hiertoe wordt dit deel van het plangebied wel geselecteerd voor verder onderzoek en zal voortaan naar verwezen worden als de onderzoekszone. De oppervlakte van deze zone bedraagt ca. 2.500 m².

In de volgende paragrafen zal voor de geselecteerde onderzoekszones uiteen worden gezet welke onderzoekstechnieken er zullen worden geadviseerd, welke onderzoeksvragen daarbij gesteld dienen te worden en hoe de gekozen onderzoeksmethoden moeten worden toegepast.

Figuur 1. Afbakening van het te onderzoeken terrein en de bodemingrepen geprojecteerd op de luchtfoto. Bron: AGIV, 2024b.

Figuur 2. Afbakening van het te onderzoeken terrein geprojecteerd op het kadasterplan. Bron: AGIV, 2024a.

3.2 AFWEGING ONDERZOEKSMETHODE

De resultaten van het vooronderzoek wijzen op een trefkans op waardevolle archeologische sporen/vondsten. Verdere maatregelen zijn aangewezen. Om die maatregelen te bepalen, is per onderzoeksmethodiek een afweging gemaakt op basis van volgende vragen:

- Is het **mogelijk** om die methode toe te passen?
- Is het **nuttig** om die methode toe te passen?
- Is het **overdreven schadelijk** voor het bodemarchief om die methode toe te passen?
- Is het **noodzakelijk** die methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Een beknopt overzicht van de mogelijke onderzoekstechnieken wordt gegeven in tabel 2 en tabel 3.

3.2.1 Landschappelijk booronderzoek

Na het bureauonderzoek bleven enkele onderzoeksvragen over de bodemopbouw en -gaafheid onbeantwoord, waardoor verder onderzoek werd geadviseerd. Aangezien er echter een lage verwachting geldt voor steentijd artefactensites – gezien de aanwezige verharding en de impact van de WO I sporen en structuren, kunnen deze onderzoeksvragen ook beantwoord worden door middel van het geadviseerde proefsleuvenonderzoek.

3.2.2 Veldkartering

Niet van toepassing.

3.2.3 Geofysisch onderzoek

Niet van toepassing.

3.2.4 Verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek

Niet van toepassing.

3.2.5 Proefputtenonderzoek in functie van artefactenvindplaatsen uit de steentijd

Niet van toepassing.

3.2.6 Proefputtenonderzoek

Niet van toepassing.

3.2.7 Proefsleuvenonderzoek

Voor het onderzoeksgebied geldt een hoge verwachting voor sporen gerelateerd aan WO I en een lage kans voor sporen die WO I pre-dateren. Een proefsleuvenonderzoek is tot nog toe de meest efficiënte manier om dergelijke sites op te sporen en te waarderen.

3.2.8 Opgraving

De noodzaak van een opgraving kan pas worden geëvalueerd nadat alle andere benodigde vervolgonderzoeken zijn afgerond.

3.2.9 Werfbegeleiding

De code van goede praktijk (Agentschap Onroerend Erfgoed, 2019) stelt het volgende aangaande werfbegeleidingen:

“De werfbegeleiding is een bijzondere vorm van de archeologische opgraving. Ze is daardoor onderworpen aan dezelfde decretale bepalingen als de opgraving. De werfbegeleiding heeft als doel om het archeologische bodemarchief maximaal te registreren en te onderzoeken, daar waar een volwaardige archeologische opgraving niet mogelijk of opportuun is.

Een werfbegeleiding kan de archeologische opgraving vervangen in de volgende situaties:

1° indien de activiteit tot doel heeft ingrepen op het bodemarchief te vermijden in het kader van de opvolging van maatregelen voor behoud in situ en in het kader van de sloop van ondergrondse constructies zonder archeologische waarde in voorbereiding op een opgraving;

2° indien een volwaardige opgraving niet mogelijk is door de technische uitvoeringswijze van de geplande bodemingreep;

3° indien de omstandigheden bij de opgraving een gevaar voor de volksgezondheid, de arbeidsveiligheid of de publieke orde zouden inhouden dat niet vermeden kan worden door een aanpassing van de uitvoeringswijze van de geplande bodemingreep (zware bodemvervuiling, explosiegevaar, instortingsgevaar);

4° indien een volwaardige opgraving niet noodzakelijk is om het kennispotentieel dat aanwezig is op het terrein te realiseren, maar beperktere registraties hiervoor volstaan.”

De noodzaak van een opgraving kan pas worden geëvalueerd nadat alle andere benodigde vervolgonderzoeken zijn afgerond.

	Landschappelijk bodemonderzoek	Geofysisch onderzoek	Veldkartering
Gericht op	Bodemopbouw	Sporensites	Indicaties aanwezigheid sites met vondstmateriaal aan of dicht onder het oppervlak
Benodigde voorkennis	Relevantie bodemonderzoek	Potentieel op aanwezigheid sporensites, bodemopbouw (bodemtype, voor tech. specificaties methode)	Relevantie veldkartering
Omvang bodemingreep	Verwaarloosbaar	Geen	Geen
Schade potentieel archeologische resten	Uiterst klein	Geen	Geen
Terreinbetreding	Te voet, relatief kort/ Mechanische boormachine	Te voet (intensief) of met kleine voertuigen, relatief kort	Te voet, relatief kort
Gebruikt materiaal	Handboor/mechanische boor	Afhankelijk van methode	Geen
Verwacht resultaat	Beeld van bodemopbouw en van het voorkomen van (oude, begraven) landschappelijke eenheden	Inzicht in aanwezigheid van archeologische sporen en ruimtelijke verspreiding hiervan	Lokaliseren van plaatsen waar archeologische sites aanwezig kunnen zijn aan of dicht onder het oppervlak

Tabel 2. Overzicht van de mogelijke onderzoeken zonder ingreep in de bodem.

	Archeologisch booronderzoek	Proefputten i.f.v. steentijdonderzoek	Proefsleuvenonderzoek	Opgraving
Gericht op	Vondstconcentraties	Vondstconcentraties	Sporensites	Sporensites
Benodigde voorkennis	Bodemopbouw (diepte en aanwezigheid van potentieel archeologisch niveau)	Bodemopbouw (diepte en aanwezigheid van potentieel archeologisch niveau)	Bodemopbouw, verwachting steentijdsites ²	Alle voorgaande + locatie en type van op te graven site
Omvang bodemingreep	(Zeer) beperkt	Relatief groot	c. 12% van het te onderzoeken oppervlak, diepte afhankelijk van bodemopbouw	Afhankelijk van de bodemopbouw en de omvang van de te onderzoeken site
Schade potentieel archeologische resten	Klein	Middelmatig	Middelmatig	Zeer groot
Terreinbetreding	Te voet (intensief), middel lang	Met zwaar materieel, middellang	Met zwaar materieel, middellang	Met zwaar materieel, relatief lang
Gebruikt materiaal	Handboor	Graafmachine	Graafmachine	Graafmachine
Verwacht resultaat	Inzicht in type site, datering, bewaringsgraad en archeologische waarde	Vergroot inzicht in type site, datering, bewaringsgraad en archeologische waarde	Inzicht in type site, datering, bewaringsgraad en archeologische waarde	Maximaal inzicht in de opbouw en ontwikkeling van de site en de mensen die er leefden

Tabel 3. Overzicht van archeologische onderzoeksmethodes met ingreep in de bodem.

3.3 ONDERZOEKSDOELEN EN VRAAGSTELLINGEN

3.3.1 Proefsleuvenonderzoek

Proefsleuvenonderzoek identificeert en waardeert eventuele aanwezige archeologische grondsporen en vondsten binnen het projectgebied.

Hierbij worden volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Zijn er archeologische sporen en/of relictten aanwezig?
- Wat is de bewaringsgraad van de sporen en hoe diep zijn die bewaard? Kunnen verstoorte zones afgebakend worden?
- Wat is de aard van de sporen en uit welke periode(s) dateren ze?
- Hoe vallen de resultaten samen met de archeologische en historische kennis uit dit gebied?
- Zijn er artefacten aangetroffen die dateren uit de steentijd en kunnen hierdoor artefactensites worden geïdentificeerd? Is er aanvullend onderzoek nodig naar de (kwetsbare) resten uit de steentijd alvorens een eventuele opgraving van sporensites plaats kan vinden?
- Welke zones kunnen als archeologisch waardevol beschouwd worden en dienen onderworpen te worden aan een archeologische vervolgoopgraving?
- Zijn er mogelijkheden voor in situ bewaring?

² De verwachting ten aanzien van het voorkomen van steentijdsites is belangrijk om te voorkomen dat vondstconcentraties bij de graafwerkzaamheden verloren gaan.

3.4 ONDERZOEKSSTRATEGIE EN -TECHNIKEN

3.4.1 Proefsleuven: onderzoeksstrategie en -technieken

Het proefsleuvenonderzoek wordt uitgevoerd volgens de richtlijnen van de code van goede praktijk (Agentschap Onroerend Erfgoed, 2019).

In totaal worden er 3 proefsleuven gepland (figuur 3). De sleuven hebben een noordwest-zuidoost oriëntatie. De tussenafstand bij de sleuven bedraagt ca. 13m. De sleuven zijn maximaal verspreid over het plangebied uitgezet.

De sleuven hebben een breedte van 2,0 meter en hebben een totale oppervlakte van 390 m², wat overeenkomt met 15 % van het te onderzoeken gebied. Rekening houdend met de aanleg van kijkvensters en volgsleuven wordt zo een dekkingpercentage van minimaal 12,5% van de afgebakende zone onderzocht worden.

De zones waar kijkvensters en volgsleuven zullen worden aangelegd hangt af van de bevindingen op het terrein en de vraagstellingen die hieruit voortvloeien. De exacte locatie kan hierdoor nog niet bepaald worden. Ze zijn vaak nodig om een spoor of een concentratie van sporen, waarvan de interpretatie en de waardering niet onmiddellijk duidelijk is, beter te kunnen onderzoeken en waarderen. Mogelijk kunnen deze ook een schijnbare afwezigheid van sporen aantonen. Kijkvensters en volgsleuven worden, afgezien van hun ligging, afmeting en vorm, op dezelfde wijze als proefsleuven aangelegd.

Om de bodemopbouw volledig te kunnen registreren wordt per sleuf ten minste één wandprofiel gezet. Deze worden opgeschoond en volledig geregistreerd aan de hand van foto's en tekeningen indien de stabiliteit van de wanden van de sleuven dit toelaten. Foto's worden telkens voorzien van het profielnummer, een noordpijl en een schaallat en de geregistreerde lagen worden vanuit een aardkundig perspectief beschreven en geïnterpreteerd. Na afronding worden alle sleuven gedicht om de veiligheid te bewaren en de verdere degradatie van de aanwezige sporen te vermijden. Hierbij worden kwetsbare sporen extra afgedekt met waterdoorlaatbare doek.

Tijdens het veldwerk wordt een selectie van de sporen gecoupeerd. Hierbij wordt rekening gehouden met de vooropgestelde onderzoeksvragen. Bij diepere sporen, zoals waterputten, wordt bij aanvang een boring geplaatst om de exacte diepte te bepalen en, indien mogelijk, de interpretatie te verifiëren. Wanneer het spoor slechts gedeeltelijk in de sleuf aanwezig is wordt het profiel opgeschoond en wordt de relatie tussen het spoor en de aanwezige bodemhorizonten geregistreerd. Recente sporen dienen niet systematisch onderzocht te worden.

Figuur 3. Voorgesteld proefsleuvenplan voor het te onderzoeken gebied op een recente luchtfoto (bron: AGIV, 2024b).

3.5 HET BEWAREN EN DEPONEREN VAN HET ARCHEOLOGISCH ENSEMBLE

In samenspraak met de eigenaar van de gronden waarop het onderzoek zal plaatsvinden, dienen afspraken gemaakt te worden omtrent de definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble. Dit ensemble kan definitief overgedragen worden aan een erkend erfgoeddepot. Bij aanvang van het onderzoek wordt door de erkend archeoloog contact opgenomen met het erkend onroerend erfgoeddepot en de nodige afspraken gemaakt.

3.6 RANDVOORWAARDEN

Gezien voor het plangebied op basis van het CTE-verslag bepaald kon worden dat er op redelijke wijze vermoed kan worden dat er ook niet ontplofte munitie kan aanwezig zijn, dient het gravend onderzoek (proefsleuvenonderzoek en/of opgraving) begeleid te worden door een CTE-deskundige. Hij of zij bepaalt de maatregelen nodig voor het veilig stellen van de werf zodat het archeologisch team in veilige omstandigheden het vooronderzoek kunnen uitvoeren. Bij het aantreffen van contexten waarin redelijkerwijs vermoed kan worden dat er niet ontplofte munitie aanwezig kan zijn uit WOI (bv. bomkraters, loopgraven, etc.), moet men beroep doen op een CTE-deskundige. Deze bepaalt of de situatie veilig is om de opgraving van deze structuren te laten verlopen zoals deze wordt beschreven in dit Programma van Maatregelen en volgens de Code Goede Praktijk. Indien dit niet zo is, wordt er in overleg met de erkend archeoloog een strategie bepaald waardoor de kenniswinst gemaximaliseerd wordt, maar dit wel op een veilige manier kan gebeuren. Het opgraven van deze structuren gebeurt sowieso steeds onder begeleiding van de CTE-deskundige, of dit nu volgens de Code Goede Praktijk kan verlopen of niet. Veiligheid primeert steeds op kenniswinst. Aangetroffen CTE wordt, na het veilig stellen van de situatie door de CTE-deskundige, gedetermineerd, ingemeten (X-, Y- en Z-coördinaten) en geregistreerd conform de bepalingen van de Code van Goede Praktijk. De aangetroffen munitie zal overhandigd worden aan de dienst DOVO.

3.7 VOORZIENE AFWIJINGEN TEN AANZIEN VAN DE CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

Er worden geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien.

4 BIBLIOGRAFIE

UITGEGEVEN BRONNEN:

ONUITGEGEVEN BRONNEN:

GERAADPLEEGDE WEBSITES:

GERAADPLEEGD KAARTMATERIAAL:

AGIV (2024A) AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: GROOTSCHALIG REFERENTIEBESTAND (GRB). BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE/CATALOGUS/DATASETFOLDER/7c823055-7bbf-4d62-b55e-f85c30d53162](http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/7c823055-7bbf-4d62-b55e-f85c30d53162).

AGIV (2024B) ORTHOFOTOMOZAÏEK, MIDDENSCHALIG, WINTEROPNAMEN, KLEUR, MEEST RECENT, VLAANDEREN. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

OVERIGE BRONNEN:

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED (2019) CODE VAN GOEDE PRAKTIJK VOOR DE UITVOERING VAN EN RAPPORTERING OVER ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK EN ARCHEOLOGISCHE OPGRAVINGEN EN HET GEBRUIK VAN METAALDETECTOREN (VERSIE 4.0). VLAAMSE OVERHEID. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.ONROERENDERFGOED.BE/SITES/DEFAULT/FILES/2019-03/CGP_V4_GEEN_TC_20190322.PDF](https://www.onroerenderfgoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_GEEN_TC_20190322.pdf).

5 LIJSTEN VAN OPGENOMEN FIGUREN EN TABELLEN

5.1 FIGUREN:

Figuur 1. Afbakening van het te onderzoeken terrein en de bodemingrepen geprojecteerd op de luchtfoto. Bron: AGIV, 2024b.	9
Figuur 2. Afbakening van het te onderzoeken terrein geprojecteerd op het kadasterplan. Bron: AGIV, 2024a.	10
Figuur 3. Voorgesteld proefsleuvenplan voor het te onderzoeken gebied op een recente luchtfoto (bron: AGIV, 2024b).....	15

5.2 TABELLEN:

Tabel 1. Administratieve gegevens.	5
Tabel 2. Overzicht van de mogelijke onderzoeken zonder ingreep in de bodem.	12
Tabel 3. Overzicht van archeologische onderzoeksmethodes met ingreep in de bodem.	13